

**Konkurentsiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu
kooskõlastustabel**

1. Õiguskantsleri Kantselei

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	Seletuskirjas puudub kahjuks terviklik põhiseaduspärasuse analüüs. See puudus on oluline, kuna eelnõu näeb ette muudatusi, mille kooskõla põhiseadusega on kaheldav. Pean silmas eeskätt sõnumisaladuse kaitset ja enese mittesüstamise privileegi rikkumist.	Arvestatud	Seletuskirjale on lisatud täiendav põhiseaduspärasuse analüüs, mis puudutab enese mittesüstamise privileegi ning mis on ka Õiguskantslerile edastatud.
2	Eelnõu § 78 ²² lõige 3 näeb ette, et kui Konkurentsiametil on uurimismeetme kohaldamisel õigus saada juurdepääs teabele või koguda teavet, hõlmab see igasugust teavet sõltumata teabekandjast. Hõlmatud on ka igasugune teabevahetus, sealhulgas avamata sõnumid, välja arvatud menetlusaluse isiku ja tema lepingulise või riigi õigusabi korras nimetatud esindaja vaheline konfidentsiaalne teabevahetus. Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 43 näeb ette, et igaühel on õigus tema poolt või temale posti, telegraafi, telefoni või muul üldkasutataval teel edastatavate sõnumite saladusele. Erandeid võib kohtu loal teha kuriteo tõkestamiseks või	Arvestatud	Eelnõu § 78 ²² lõikest 3 on jäetud välja lause „sealhulgas avamata sõnumid“. Eelnõu § 78 ²⁵ lõike 2 on muudetud ja sõnastatud järgmiselt: <i>Teabenõue peab olema proportsionaalne ega tohi rikkuda posti, telefoni või muul üldkasutataval teel edastatavate sõnumite saladust.</i>

	<p>kriminaalmenetluses tõe väljaselgitamiseks seadusega sätestatud juhtudel ja korras.</p> <p>Seega PS § 43 järgi on tagatud isikule sõnumisaladus ning erandeid saab sellest reeglist teha üksnes kohus kuriteo tõkestamiseks või kriminaalmenetluses tõe väljaselgitamiseks. Eelnõu § 78²² lõige 3 lubab sõnumisaladust rikkuda haldusmenetluses, mitte kuriteo tõkestamise eesmärgil või kriminaalmenetluses.</p>		
3	<p>Eelnõu § 78²⁵ lg 1 koostoimes lõikega 9 kohustab menetlusalust isikut või muud isikut andma teavet, mis on isikule kättesaadav, sealhulgas selgitusi. Kui uurimismeetmele allutatud isik on kohustatud andma teavet, mis võib teda ennast või tema lähedasi süüteo (ehk mõne väärteo või teist valdkonda puudutava kuriteo) toimepanemises süüstada, ei ole lubatud sellist teavet tema või tema lähedase vastu süüteomenetluses kasutada. Teabe alusel võib teha haldustrahvi kuni kümme protsenti ettevõtja või ettevõtjate ühenduse üleilmsest kogukäibest trahvi kohaldamisele eelnenud majandusaastal. Teabe andmise kohustuse täitmise tagamiseks on ette nähtud sunniraha või trahv.</p> <p>PS § 22 lg 3 järgi ei tohi kedagi sundida tunnistama iseenda või oma lähedaste vastu. Seega on eelnõu § 78²⁵ lõike 1 koostoimes lõikega 9 kooskõla PS § 22 lõikega 3 küsitav.</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu § 78²⁵ lõike 3 (endine lõige 2) on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>Teabenõudega ei tohi teabenõude saajat sundida end keelatud teo toimepanemises süüdi tunnistama, samuti oma lähedast keelatud teo toimepanemises süüstama. Kui Konkurentsiamet saadab menetlusalusele isikule või mulle isikule teabenõude, märgib ta selles nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, milliste asjaolude ja faktide kohta teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja ja võimalikud sanktsioonid ebaõige või eksitava teabe esitamise eest.</i></p>

2. Eesti Advokatuuri konkurentsioiguse komisjon

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	<p>Enese mittesüüstamise privileeg – Euroopa Kohtu praktikas on konkurentsioiguse valdkonnas mittesüüstamise privileegi kehteala mõneti kitsendatud. Eelkõige on ettevõtjad kohustatud andma välja end potentsiaalselt konkurentsioiguse rikkumises süüstavaid dokumente ning kohustatud vastama pelgalt faktilisi asjaolusid puudutavatele küsimustele. Faktiküsimustele ei pea privileegile tuginedes vastama, kui sellele vastamine oleks võrdeline asjaomase ettevõtja ülestunnistusega. Sellisteks näideteks oleks küsimused rikkumiste eesmärkide kohta, kuna (või ka muud rikkumist puudutavad tehnilised küsimused, kui) vastusega jaataks ettevõtja oma tahtlust ning potentsiaalselt ka konkurentsi kahjustamise eesmärki. Eeltoodud kitsendustele ning samas ka kohustusele järgida siiski enese mittesüüstamise privileegi selle piiratud ulatuses, on viidatud ECN+ direktiivi põhjenduspunktis 35.</p> <p>Eelnõu § 78²⁵ lg 1 kohaselt võib Konkurentsiamet menetlusaluselt isikult teabenõudega nõuda kogu kirjalikku või suulist teavet, mis on viimasele kättesaadav. Lõige 2 sätestab, et teabenõudega ei tohi kohustada keelatud teo toimepanemist üles tunnistama. Peegelduv keeldumisõigus on sätestatud eelnõu § 78¹⁷ lg 7 punktis 4. Samas, eelnõu seletuskirjas täpsustatakse, et keeldumisõigust tuleb tõlgendada kitsalt: Konkurentsiamet ei saa ettevõtjalt</p>	Arvestatud	<p>Seletuskirjale on lisatud täiendav põhiseaduspärasuse analüüs, mis puudutab enese mittesüüstamise privileegi. Arvestada tuleb siiski sellega, et kuna tegemist on direktiivi täisharmoneeriva sättega (vt analüüs), siis ei saa sätte sõnastust märkimisväärselt laiendada või kitsendada.</p> <p>Eelnõu § 78²⁵ lõike 3 (endine lõige 2) on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>Teabenõudega ei tohi teabenõude saajat sundida end keelatud teo toimepanemises süüdi tunnistama, samuti oma lähedast keelatud teo toimepanemises süüstama. Kui Konkurentsiamet saadab menetlusalusele isikule või mulle isikule teabenõude, märgib ta selles nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, milliste asjaolude ja faktide kohta teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja ja võimalikud sanktsioonid ebaõige või eksitava teabe esitamise eest.</i></p>

	nõuda justkui vaid ülestunnistust. Eelnõu kohaselt on seega Konkurentsiameti poolt lubatud ülestunnistusele suunavate faktiküsimuste esitamine ning menetlusalustele isikutele on neile vastamine kohustuslik. Selliselt ei kehti eelnõukohane enese mittesüstamise privileeg Euroopa Kohtu praktikas tunnustatud ulatuses ning selle piirangud lähevad kaugemale ECN+ direktiivi artiklis 8 nõutust.		
2	<p>Läbiotsimise käigus andmekandjate kaasavõtmine – EIÕK artiklist 6 tuleneva õiguse õiglasele kohtumenetlusele üheks olulisimaks elemendiks on nn võrdsete relvade põhimõte. Selle üldine sisu on, et menetluse pooltel peavad menetluses olema tagatud võrdsed võimalused ning süüdistajat ei tohi seada võrreldes süüdistatavaga eelispositsiooni. Samas, eelnõu § 78²³ lg 2 punktiga 2 antakse Konkurentsiametile volitused läbiotsimise käigus kaasa võtta kõiki andmekandjaid, millel võib olla menetlusaluse isikuga seotud äri- ja raamatupidamisteave, mis on vajalik keelatud teo toimepanemise tuvastamiseks. Seletuskirja kohaselt lähtutakse eeldusest, et kogu ettevõtja äriruumides asuv teave vastab nimetatud kriteeriumile ning seega on Konkurentsiametil üldjuhul ka õigus kõik ettevõtja andmekandjad edasiseks analüüsiks kaasa võtta. Eelnõu § 78²² lg 9 kohaselt tagastatakse ära võetud teabekandjad menetlusalusele isikule, kui need ei ole enam menetluses vajalikud. Sisuliselt tähendab see seda, et Konkurentsiametil on õigus läbiotsimisel võtta kaasa kõik ettevõtja arvutid, telefonid, kõvakettad jms</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Läbiotsimist võib Konkurentsiamet läbi viia vaid halduskohtu loal. Halduskohtu volitus kontrollida, kas läbiotsimine on lubatud, hõlmab endas seaduses sätestatud eelduste kontrolli uurimismeetme kui terviku kohaldamiseks ja seeläbi läbiotsimise kui terviku proportsionaalsuse kontrolli.</p> <p>§ 78²³ lõige 3 punkt 2 on täpsustatud ja sõnastatud järgmiselt: <i>Kui halduskohus on Konkurentsiametile andnud läbiotsimiseks loa, on Konkurentsiametil õigus:</i> 2) talletada või võtta pitseeritud ümbrikus kaasa läbiotsitavas kohas olevaid andmekandjaid või nende koopiaid, millel võib olla menetlusaluse isikuga seotud äri- ja raamatupidamisteave, mis on vajalik keelatud teo toimepanemise tuvastamiseks.</p> <p>Samuti on säte täiendatud punktiga 6, mille kohaselt in Konkurentsiametil õigus kohustada menetlusalust isikut läbiotsimise käigus või pärast läbiotsimist ning enne pitseeritud ümbriku avamist märkima ära käesoleva seaduse § 78²² lõikes 3 nimetatud</p>

	<p>sõltumata neil talletatud teabe tegelikust relevantsusest menetluses ning analüüsida neid järgnevatel kuudel või aastatel Konkurentsiameti ruumides. See seab Konkurentsiameti võrdsete relvade põhimõtte tähenduses olulisse eelispositsiooni. Eelnõus puuduvad ka igasugused abinõud tagamaks, et konfiskeeritud andmekandjalt võetaks ainult asjakohane ning lubatud teave. Põhiõiguste tagamine ei saa püsida ainult eeldusel, et igal üksikjuhtumil on menetleja heauskne ning selliselt ei leiaks aset õiguste kuritarvitamist (näiteks, et materjale ei vaadataks läbi laiemalt kui ainult konkreetseks menetluseks vajalik ning teavet ei kasutataks teiste menetluste alustamiseks).</p> <p>Lisaks on Advokatuuri konkurentsioiguse komisjon antud küsimuse kohta oma täiendavaid märkusi ja ettepanekuid esitanud septembri ja oktoobri 2023 märgukirjades, millega on osaliselt arvestatud.</p>		<p>konfidentsiaalse teabevahetuse läbiotsimiselt kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt, andes selleks mõistliku tähtaja. Isik märgib konfidentsiaalse teabevahetuse Konkurentsiameti ettenähtud korras, eristades märgitava teabe võimalikult täpselt ning esitades igal üksikjuhul selgituse asjaolude kohta, millega seoses ta käsitleb teabevahetust konfidentsiaalsena. Kui Konkurentsiameti ja menetlusosaluse isiku vahel tekib vaidlus teabevahetuse konfidentsiaalsuse üle, kaasatakse erapooletu isik eesmärgiga aidata neil leida vaidlusküsimusele lahendus.</p> <p>Eelnõu § 78¹⁴ on täiendatud punktiga 13, mis sätestab menetlusosaluse isiku õigust viibida juures, kui Konkurentsiamet avab pitseri käesoleva seaduse § 78²³ lõike 3 punktis 2 sätestatud korras kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt ning saada enne seda mõistliku aja jooksul võimalus punktis 4 nimetatud konfidentsiaalse teabevahetuse märkimiseks Konkurentsiameti täpsustatud korras.</p> <p>Konkurentsiametil on ka võimalus koostada täpsemate reeglite paikapanemiseks vastav halduseeskiri ning see on Konkurentsiametil Justiitsministeeriumile teadaolevalt plaanis.</p>
--	---	--	--

<p>3</p>	<p>Advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsus (<i>legal professional privilege</i>; LPP) on oluline eeldus tagamaks isiku õiguste kaitse riigi omavoli eest. Euroopa praktikas on selgitatud, et LPP on relevantne vähemalt juhul, kui täidetud on kaks kumulatiivset tingimust: (i) teabevahetus on seotud kliendi kaitseõiguse teostamisega; ja (ii) advokaat on sõltumatu ehk ettevõtteväline. Esimese tingimuse osas on täpsustatud, et see õigus laieneb ka menetluse eelsele menetluse esemega seonduvale teabevahetusele. LPP välistab sellise teabevahetusega tutvumise õiguse konkurentsiasutuse poolt ning kui teabevahetusega on ekslikult tutvutud, on igal juhul välistatud sellise teabevahetuse kasutamine menetluses.</p> <p>Eelnõu seab oluliselt ohtu LPP järgimise eriti koostoides Konkurentsiameti õigusega võtta kaasa kõiki ettevõtja andmekandjaid.</p> <p>Eelnõus on LPP-d käsitletud kolmes sättes: (i) menetlusalusel isikul on õigus vastavas ulatuses keelduda Konkurentsiametile teabe andmisest (§ 78¹⁷ lg 7 p 4); (ii) Konkurentsiametil ei ole õigust saada uurimismeetme kohaldamisel juurdepääsu LPP-ga hõlmatud teabele (§ 78²² lg 3); ja (iii) konkurentsijärelevamenetluses ei ole lubatud tugineda teabele, mis on saadud isiku põhiõigusi rikkudes (§ 78²⁸ lg 4). Eelnevaga seonduvad aga vähemalt järgmised probleemid:</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõu § 78¹⁷ lõike 7 punkti 4 on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>keelduda teabe andmisest ulatuses, millega ta tunnistaks keelatud teo toimepanemist või süüstaks oma lähedast keelatud teo toimepanemises või avaldaks enda ja oma lepingulise või riigi õigusabi korras nimetatud esindaja või muu käesoleva seaduse § 78¹⁹ lõikes 3 nimetatud haridusnõuetele vastava välise õigusnõustaja vahelist konfidentsiaalset teabevahetust konkurentsijärelevamenetluses või sama menetluse esemega seotud varasemat konfidentsiaalset teabevahetust, või avaldaks teavet, millele laieneb advokaadi kutsesaladuse kaitse advokatuuriseaduse §-s 45 ja § 43 lõikes 2 sätestatud ulatuses.</i></p> <p>Eelnõu § 78²² lõike 3 on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>Kui Konkurentsiametil on uurimismeetme kohaldamisel õigus saada juurdepääs teabele või koguda teavet, hõlmab see igasugust teavet sõltumata teabekandjast. Hõlmatud on ka igasugune teabevahetus, välja arvatud menetlusalusel isiku ja tema lepingulise või riigi õigusabi korras nimetatud esindaja või muu käesoleva seaduse § 78¹⁹ lõikes 3 nimetatud haridusnõuetele vastava välise õigusnõustaja vaheline konfidentsiaalne teabevahetus konkurentsijärelevamenetluses või sama menetluse esemega seotud varasem konfidentsiaalne teabevahetus, samuti teabe, millele laieneb advokaadi kutsesaladuse kaitse advokatuuriseaduse §-s 45 ja § 43 lõikes 2 sätestatud ulatuses.</i></p>
----------	--	-------------------	---

	<p>Lepingulise esindaja mõiste – kõik ülalviidatud sätted kasutavad LPP defineerimisel mõistet <i>lepinguline esindaja</i>. Eelnõu § 78¹⁹ lg 3 seob <i>lepingulise esindaja</i> mõiste konkreetse konkurentsijärelevamenetlusega.</p> <p>Sellisel võib tekkida olukord, kus LPP ei laiene menetlusele eelnenud teabevahetusele. Kuigi seletuskirjas on seda muuseas mainitud, peaks selline oluline põhimõte olema reguleeritud seaduse tasandil. Eelnõu seletuskirjal ei ole õiguslikku jõudu ning põhjendamatu on eelnõu seletuskirja käsitlemine omalaadse alamõigusaktina/ rakendusmäärusena.</p> <p>Samuti võib LPP eelnõukohane definitsioon tuua kaasa olukorra, kus LPP ei laiene olukordades kui isik on sama asjaga seonduvalt suhelnud ühe advokaadiga, kuid tema esindajaks konkurentsijärelevamenetluses on mõni teine advokaat. Sellist järeldust kinnitab ka seletuskirjas väljendatud seisukoht, et <i>lepingulise esindaja valikul tuleb aga silmas pidada, et /.../ mitte iga lepingulise esindaja ja /.../ menetlusaluse isiku vaheline teabevahetus [ei ole] nn LPP-ga kaitstud</i>. Selline lähenemine seab ohtu aga võimaluse ettevõtjal vabalt valida teda menetluses esindavat õigusnõustajat. Seda eriti olukorras, kus menetlus puudutab spetsiifilist õigusvaldkonda ja ettevõtja võib esmalt olla pöördunud nõustaja poole, kellele valdkonnaspetsiifiline oskusteave puudub.</p>		
--	--	--	--

<p>Läbiotsimised – nagu ülalpool selgitatud, annab eelnõu § 78²³ lg 2 punkt 2 Konkurentsiametile õiguse võtta läbiotsimistel kaasa sisuliselt kõik andmekandjad ning tutvuda nendega oma ruumides ja ilma, et oleks tagatud järelevalve selle üle milliste materjalidega tutvutakse. Selliselt ei ole tagatud meetmed, et vältida LPP-ga hõlmatud teabega tutvumist ehk välistada LPP rikkumised. Seletuskirjas on nenditud, et Konkurentsiamet läbiotsimistel LPP <i>piirangu vastu ei eksiks, oleks ametil mõistlik halduseeskirjaga ette näha reeglid, kuidas LPP-ga kaitstud teavet uurimismeetme kohaldamisel tuvastada ja sellega ümber käia</i>. Selline küsimus peab olema aga seaduse tasandil reguleeritud. Samuti ei pruugi enne teabevahetusega tutvumist olla üheselt selge, et tegemist on LPP alla kuuluva teabega. Asjaomase teabega tutvumine on aga juba iseenesest LPP rikkumiseks. Põhiõigustega kaitse ei saa jääda halduseeskirja tasandile.</p> <p>Teise ettevõtja rikkumisega seonduv teave – eelnõu ega seletuskiri ei selgita, et LPP hõlmab ka olukordi, kus ettevõtja X-i LPP-ga hõlmatud teabevahetusega tutvudes avastab Konkurentsiamet, et ettevõtja X on ettevõtja Y-ga sõlminud keelatud kokkuleppe. Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei tohiks Konkurentsiamet kasutada sellist teavet, et alustada Y-i suhtes menetlust. Nimelt kehtib ka EL-i konkurentsioiguses nn mürgipuu vilja doktriin (<i>The Fruit of the Poisonous Tree doctrine</i>) – lubamatutele tõenditele ja nendest/ nende kogumise käigus saadud</p>		
---	--	--

	<p>teabele tuginevad derivatiivsed tõendid on samuti lubamatud.</p> <p>Lisaks on Advokatuuri konkurentsioiguse komisjon antud küsimuse kohta oma täiendavaid märkusi ja ettepanekuid esitanud septembri ja oktoobri 2023 märgukirjades, millega on arvestatud.</p>		
<p>4</p>	<p>Advokaadibüroode läbiotsimised. Eelnõu § 78²³ annab Konkurentsiametile volituse läbiotsimise läbiviimiseks halduskohtu loa alusel. Sätet on täpsustatud ka advokaadibüroode läbiotsimise osas. Täpsemalt sätestab eelnõu § 78²³ lg 3 p 2, et <i>Konkurentsiamet kaasab läbiotsimisele: sama advokaadibüroo kaudu õigusteenust osutava advokaadi, selle võimatuse korral advokatuuri määratud advokaadi, kui läbiotsimist tehakse advokaadibüroos.</i> Seletuskirjas on eelnevat selgitatud järgmiselt: <i>Advokaadibüroo läbiotsimisel ei piisa üksnes kohaliku omavalitsuse esindaja juuresolekust. Läbiotsimisele peab olema kaasatud kas büroos õigusteenust osutav advokaat või mõni teine advokatuuri määratud advokaat, sest tema on võimeline tagama advokaadi kutsesaladuse kaitse. AdvS § 43 lõike 3 järgi on advokaadi õigusteenuse osutamise seotud teabekandjad puutumatud.</i> Komisjoni hinnangul tuleks primaarselt välistada advokaadibüroo läbiotsimine olukordades, kus advokaati/bürood ennast ei kahtlustata konkurentsioiguse rikkumise toimepanemises. Võimalused advokaadibüroo läbiotsimiseks piiravad</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõu § 78²³ on täiendatud lõikega 2 järgmises sõnastuses:</p> <p><i>Konkurentsiamet võib halduskohtu eelneval loal teha läbiotsimise advokaadi valduses. Advokaadi valduse läbiotsimist ei või toimetada advokaadi kutsesaladust sisaldavate andmete äravõtmise eesmärgil, välja arvatud siis, kui advokaati, advokaadibüroo töötajat või advokatuuri töötajat kahtlustatakse keelatud teo toimepanemises ning on alust arvata, et kutsesaladust sisaldavad andmed on seotud konkurentsijärelevamenetlusega. Advokaadi valduse läbiotsimisele kohaldatakse kriminaalmenetluse seadustikus advokaadi valduse läbiotsimise kohta sätestatud käesolevas lõikes sätestatud eranditega.</i></p> <p>Erinevalt AdvS § 43 lõikest 5, tuleb luba advokaadibüroo läbiotsimiseks taotleda halduskohtult, sest see on konkurentsijärelevamenetluses pädev kohus.</p>

<p>olulisel määral isikute põhiõigust kohasele kaitsele. Läbiotsimine lähtuvalt erirežiimist võib olla põhjendatud süüteomenetluse korral. Samas, kui õiguspoliitiline valik tingib haldustrahvi eelistamise, siis ei tohiks tekkida olukorda, kus valitakse trahvi rakendavale asutusele sobivad õigused/ meetmed süüteomenetlusest ning redutseeritakse ainult isikute kaitseõigusi. Advokaadibüroo läbiotsimisel olukorras, kus advokaati/ -bürood ei kahtlustata õigusrikkumises saab läbiotsimine olla suunatud ainult saamaks ligipääsu LPP-ga kaitstud teabele. Selleks ei saa aga õigust eelnõu alusel anda.</p> <p>Kui advokaadibüroo läbiotsimist võimaldatakse edaspidi ka haldusmenetluses, siis on oluline vähemalt järgnev.</p> <p>Esiteks, AdvS § 43 lg 5 lubab advokaati ja advokaadibürood, mille kaudu ta õigusteenust osutab, läbi otsida vaid maa- või linnakohtu määruse alusel. Kuivõrd Riigikohus on AdvS § 43 lg 5 pidanud erisätteks KrMS-i § 91 sätestatud läbiotsimise regulatsioonile, peaks see olema erisätteks ka eelnõu § 78²³ ees. Eelnev tähendab, et KonkS § 78²³ lg 1 kohane <i>halduskohtu luba</i> ei ole sobiv advokaadi/- büroo läbiotsimise legitimeerimiseks.</p> <p>Teiseks, EIK on pidanud advokaadibüroo läbiotsimisel vajalikuks (i) detailset põhjendust selle kohta, miks kriminaalasjas asjakohased tõendid asuvad läbiotsimiskohas; (ii) otsitavate ja äravõetavate</p>		
---	--	--

	<p>dokumentide piiritlemist (sh seaduses sätestatud täpseid meetmeid LPP ja kutsesaladuse tagamiseks); ja (iii) sõltumatu vaatleja kohalolu. Vähemalt teine ja kolmas tingimus eelnõus aga tagatud ei ole. Eelnõus puudub reeglistik advokaatide/-büroode läbiotsimistel LPP-ga hõlmatud teabe ja kutsesaladuse kaitse tagamiseks. Ka piisab eelnõu § 78²³ lg 3 p 2 kohaselt üldjuhul pelgalt sama advokaadibüroo advokaadi juuresolekust, kuid viimast ei saa pidada sõltumatuks vaatlejaks viidatud EIK-i lahendite valguses.</p> <p>Kolmandaks, eelnõus on asjaomane erisus ette nähtud vaid advokaadibüroode läbiotsimistel. Viidatud EK praktika valguses tuleks asjaomaseid põhimõtteid kohaldada ka advokaatide ja nende eluruumide läbiotsimistele.</p> <p>Lõppastmes, kuigi Advokatuur on vastu võimalusele eelnõu kohaselt advokaadibüroo läbiotsimise korraldamiseks, siis kui advokaadibüroode läbiotsimise võimalus säilitatakse peaks eelnõu sätestama lahenduse, kus läbiotsimine toimub sama menetluskorra raames, mis on sätestatud KrMS-is. Advokatuuri ja Justiitsministeeriumi koostöös on valminud eelnõu KrMS täiendamiseks advokaadibüroode läbiotsimist puudutavate sätetega. Antud eelnõu peaks ametlikule kooskõlastusringile minema maikuu lõpus. Puuduvad põhjused, miks advokaadibüroode läbiotsimise kord haldustrahvimenetluses erinev peaks olema.</p>		
--	---	--	--

	Lisaks on Advokatuuri konkurentsioiguse komisjon antud küsimuse kohta oma täiendavaid märkusi ja ettepanekuid esitanud septembri ja oktoobri 2023 märgukirjades, millega on osaliselt arvestatud.		
5	<p>Trahvide suuruse arutamise ebaselgus. Eelnõus puudub süstemaatiline käsitlus sellest, kuidas trahvide suuruse määramine peaks praktikas aset leidma. Ilma konkreetse süstemaatilise käsitluseta ei ole aga võimalik tagada kohtulikku kontrolli trahvi suuruse üle. Eelnevat põhjusel, et kohtul puuduvad menetluses normid, millele vastavalt hinnata nii ettevõtja kui Konkurentsiameti väiteid seoses rakendatud trahviga. Ka nõuab määratletuspõhimõtte, et ettevõtjatele oleks rikkumise eest potentsiaalselt kohaldatav karistus ettenähtav, mida see käesoleval juhul aga ei ole.</p> <p>Selguse huvides, tegemist on vaid mõnede näidetega eelnõus senini esinevatest probleemidest. Valdavas enamikus ei ole huvirühmade poolt varasemalt viidatud probleemkohti eelnõust kõrvaldatud.</p> <p>Ka on omaette probleemiks eelnõuga valitud lahendus, kus menetluskorda reguleeritakse mõnekümne sätte kaudu. Napisõnaliste sätete tegelik tähendus ja kavandatav sisu on aga mõistetav vaid eelnõu juurde käiva 191 leheküljelise seletuskirjaga tutvumisel. Sisuliselt on detailse menetlusnormistiku väljatöötamise asemel lahendust vajavaid küsimusi hakatud lahendama seaduseväliselt seletuskirjaga. Vabariigi Valitsuse määruse nr 180 hea õigusloome ja normitehnika eeskiri (HÕNTE) § 39 kohaselt peaks seletuskirja eesmärgiks olema <i>põhjustada seaduse</i></p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu § 78³⁴ trahvi arutamist puudutavad sätted on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p>(2) Trahvi kohaldatakse üldhinnangu põhjal, milles on arvestatud kõikide oluliste asjaoludega, sealhulgas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rikkumise raskus ja selle toimepanemise kestus; 2) rikkumise korduvus; 3) rikkumisega seotud kaupade või teenuste müügiväärtus; 4) raskendavad ja kergendavad asjaolud. <p>(3) Raskendavad asjaolud on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) peale Konkurentsiameti poolt rikkumise avastamist jätkub ettevõtja või ettevõtjate ühendust samasugune või analoogne rikkumine või pannakse toime uus rikkumine; 2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus keeldub koostööst või takistab menetlustoimingute läbiviimist; 3) ettevõtja või ettevõtjate ühendust oli rikkumise eestvedaja või algataja. <p>(4) Kergendavad asjaolud on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et lõpetas rikkumise kohe pärast Konkurentsiameti sekkumist. See ei kehti salastatud kartellide puhul;

	<p><i>vastuvõtmise vajalikkust, eelnõu põhiseisukohti ja sellest tulenevaid muudatusi ning anda ülevaade seaduse jõustumisega kaasnevatest mõjudest.</i> Käesoleval juhul on seletuskiri muutunud olemuslikult eelnõu alamaktiks (omalaadseks rakendavaks määruseks). Eelnev näitab juba varasemalt väljendatud probleemi, et karistava iseloomuga menetluse haldusmenetluse raamistikku paigutamine ei saa aset leida eelnõus valitud viisil. Seletuskiri ei ole sobiv vahend karistava menetluse reeglite kirja panemiseks – menetlusele kohalduvad põhimõtted peavad olema seaduse tasandil sätestatud. Ka on arusaamatu eeldus, et karistava menetluse teatud reegleid hakkab edaspidi kehtestama halduseeskirjaga karistamisõigust omav haldusorgan. Halduseeskirjaga saab haldusorgani kaalutusõigust loomulikult piiritleda, aga tegemist ei ole sobiva meetodiga menetlusõiguste sätestamiseks.</p> <p>Lisaks on Advokatuuri konkurentsioiguse komisjon antud küsimuse kohta oma täiendavaid märkusi ja ettepanekuid esitanud septembri ja oktoobri 2023 märgukirjades, millega on osaliselt arvestatud.</p>		<p>2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et rikkumine on toime pandud ettevaatamusest; 3) asjaomane ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et tema osalemine rikkumises on sisuliselt piiratud ning tõestab, et ajal, mil ta oli rikkumist kujutavate kokkulepete osaline, ta tegelikult kokkuleppeid ei täitnud, käitudes turul konkurentsi soodustavalt; 4) rikkumine oli lubatud või seda õhutati avaliku sektori poolt või õigusaktidega. (5) Trahvi kohaldamisel võib arvesse võtta ka lõikes 4 loetlemata kergendavaid asjaolusid.</p> <p>Põhimõtted on koostatud Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud suuniste (2006/C 210/02) määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta näitel. Täpsemat trahvi arvutamise meetodikat kehtestab Konkurentsiamet halduseeskirjaga.</p> <p>Sama üldpõhimõte, et karistus peab olema proportsionaalne, mis kehtib ka kriminaal- ja väärtemenetluses seoses teiste õigusrikkumistega, kehtib ka konkurentsijärelevamenetluses.</p>
--	--	--	---

3. Eesti Advokatuuri põhiõiguste kaitse komisjon

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	<p>Vastuolu hea õigusloome tavaga Eelnõule ei ole koostatud hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (edaspidi HÕNTE) §-s 1 lg 1</p>	Teadmiseks võetud	Tulenevalt hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) § 1 lõike 2 punktist 2 ei ole eelnõukohase seaduse väljatöötamiseks väljatöötamiskavatsus nõutav

<p>ettenähtud väljatöötamiskavatsust (edaspidi VTK). Eelnõu seletuskirjas on väljatöötamiskavatsuse koostamata jätmist põhjendatud HÕNTE §-ga 1 lg 2 p 2.</p> <p>Eelnõu koostajatele on tähelepanuta jäänud, et HÕNTE § 1 lg 2 p 2 kohaldamiseks peab esinema samaaegselt kaks eeldust:</p> <p>a) eelnõu käsitleb EL õiguse rakendamist ja; b) eelnõu aluseks oleva EL õigusakti eelnõu menetlemisel on sisuliselt lähtutud nõuetest, mis on seatud väljatöötamiskavatsusele.</p> <p>Eelnõu seletuskirjast ei nähtu, kas ECN+ direktiivi eelnõu menetlemisel on läbi viidud analüüs, mis vastab sisuliselt väljatöötamiskavatsusele. Eriti oluline on selline analüüs juhul, kui EL õigus jätab liikmesriigile valikuvõimaluse.</p> <p>ECN+ direktiiv ei näe liikmesriikidele ette, millises menetluses (väärteomenetlus või erihaldusmenetlus) täpselt tuleb saavutada ECN+ eesmärgid. Ka eelnõu autorid on seletuskirjas tunnistanud, et menetlusõiguse raamistikud erinevad liikmesriigiti oluliselt, kuivõrd igal liikmesriigil on oma menetlusautonoomia (eelnõu seletuskirja lk 5). Järelikult on selles küsimuses liikmesriigil valikuvõimalus.</p> <p>HÕNTE § 45 lg 4 kohaselt tuleb juhul, kui Euroopa Liidu õigusakt jätab liikmesriigile õiguse selle õigusakti rakendamisel normide täpsustamiseks, põhjendada eelnõu seletuskirjas riigisiselt</p>		<p>kui eelnõu käsitleb Euroopa Liidu õiguse rakendamist ja kui eelnõu aluseks oleva Euroopa Liidu õigusakti eelnõu menetlemisel on sisuliselt lähtutud sama paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõuetest.</p> <p>ECN+ direktiivi Eesti õigusesse ülevõtmisel tehtud valikud on põhjustatud seletuskirja peatükis 2 (seaduse eesmärk).</p> <p>Lisaks seletuskirjas juba leiduvatele selgitustele on seletuskirjale eraldi lisatud uue menetluse loomise põhjuste kohta käiv ülevaatlik dokument ning liikmesriikide võrdlustabel ECN+ ülevõtmisel valitud menetlusliigi kohta.</p>
--	--	--

	<p>kehtestatava regulatsiooni olemust ja vajalikkust ning tuua välja võimalik alternatiiv.</p> <p>Kuivõrd VTK peab muuhulgas sisaldama teavet ja põhjendusi küsimuse võimaliku lahenduse, võimalike lahenduste võrdlust, eelistatavat lahendust ning valitud lahenduse sobivust kehtivasse õiguskorda (HÕNTE § 1 lg 1 p-d 3, 4), siis oleks just VTK koostamine olnud sobivaks abivahendiks, et kaaluda, milline menetlusliik oleks Eesti õiguskorda kõige sobivam ECN+ direktiivi ülevõtmiseks. Tegemist on väga radikaalse ja ulatusliku ümberkorraldamisega ning seda enam oleks pidanud eelnõule eelnema VTK koostamine.</p>		
2	<p>Põhiõiguste kaitse komisjoni arvates on põhiõigustesse puutuvad printsiipsed küsitavad (põhjalikumalt selgitatud 2.03.2022 seisukohas) järgmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Haldustrahvi kehtestamine Eesti Vabariigi seadusandluses tuleb lahendada tervikuna, mitte üksikute õigusharude kaupa. 2) Arvestades trahvide suurust ja Konkurentsiametile antavat läbiotsimise õigust on konkurentsijärelevamenetluse puhul olemuselt tegemist süüteomenetlusega, mille mõned tagajärjed väljuvad oma intensiivsusest isegi kriminaalmenetluse piirest. 3) Tõendid ja tõendite kogumine selles sisuliselt karistusõiguse uues liigis käib suuresti haldus-, mitte karistusõiguse standardite järgi. 	Teadmiseks võetud	<p>Selgitused toodud punktidele on leitavad eelnõule lisatud seletuskirjast, s.h. mis puudutab uue konkurentsijärelevamenetluse loomist. Eelnõu seletuskirjale on lisatud ka koondülevaade uue menetlusliigi loomise põhjustega. Samuti on lisatud analüüs enese mittesüüstamise põhimõtte kooskõlast põhiõigustega.</p> <p>Ausa kohtumenetluse põhimõtte (s.o õigus täiemahulisele kohtulikule kontrollile), karistuse seaduslikkuse ja mittetagasiulatuvuse põhimõtte, karistuse proportsionaalsuse põhimõtte, kaitseõigus (sh õigus teabele ja võrdsed vahendid kaitseks) ning topelt karistamise keeld eelnõu kohaselt tagatud piiranguteta. Õigus heale haldusele, sh ärakuulamisõigus, riigi põhjendamiskohustus, mõistlik menetlusaeg ja õigus riigi tekitatud kahju hüvitamisele on tagatud</p>

	<p>Erinevalt varasemalt esitatud haldustrahvimenetluse kontseptsioonist ei maini eelnõu ega seletuskiri isegi vajadust järgida Euroopa inimõiguste konventsiooni, iseäranis selle artiklit 6. Leiame, et vähemalt enese mittesüüstamise privileegi ja süütuse presumptsiooni osas rikub eelnõu regulatsioon põhiseadust ja Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklit 6.</p> <p>4) Konkurentsijärelevamenetluse rakendamisel õonestatakse lubamatult põhiõigustesse kuuluvat süütuse presumptsiooni ja enese mittesüüstamise põhimõtet, kuna ilmselgelt oluliselt enam hakkavad ristuma põhiõiguslik enese mittesüüstamise privileeg ja menetlusosalise kaasaaitamiskohustus haldusmenetluses. Enamgi - eelnõuga sisseviidava KonkS § 78³⁵ järgi ei vii menetlusnormide rikkumine alati konkurentsijärelevameetme õigusvastasuseni ja kehtetuks tunnistamiseni.</p> <p>5) Eelnõu ei vasta ka õigusselguse põhimõttele, kuna mitmes keskses kohas on regulatsioon äärmiselt umbmäärane ning võimaldab erinevat praktikat ja kuritarvitusi.</p> <p>6) Eelnõuga ei ole tagatud ka tõhus kohtulik kontroll konkurentsijärelevameetmete üle.</p> <p>7) Eelnõust nähtuvalt on selle peamine eesmärk lahendada probleeme, mis on tekkinud kõnealuste rikkumiste menetlemisel</p>		<p>haldusõiguse põhimõtete kohaldamise kaudu, arvestades konkurentsijäreleva erisusi.</p>
--	--	--	---

	väärteomenetluses. Samas on nimetatud praktilised probleemid lahendatavad ka väärteomenetluse raames ning ei saa olla kaalukaks argumendiks halduskaristuste ülevõtmiseks haldusmenetluse raamides.		
--	---	--	--

4. Konkurentsiamet

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	<p>Trahvimisega samas menetluskorras võimaldab eelnõu ette kirjutada rikkumise lõpetamist või ka kohustuse võtmist heaks kiita. Samuti on võimalik menetlust lõpetada ilma konkurentsijärelevameetmeid rakendamata. Uudsenä sätestab eelnõu § 78⁴⁰ menetluskulude hüvitamise menetlusalusele isikule tema taotlusel ilma kohtumenetluseta, kui menetluses ei õnnestu rikkumist ei tuvastada või kui samale ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele on juba sama teo eest kohaldatud konkurentsijärelevameedet või samaväärset avalik-õiguslikku sanktsiooni. Konkurentsiamet teeb ettepaneku teha seaduseelnõus muudatus ja sätestada erisus menetluskulude kohtueelse hüvitamise osas sarnaselt sellega, nagu oli kooskõlastusringil käinud eelnõuversioonis.</p> <p>Konkurentsijärelevamenetlusega vahetult seotud õigusabikulud võivad kuuluda teatud juhtudel hüvitamisele enne kohtumenetlust, kuid ka sellisel juhul tuleks põhjendatud kulud kindlaks teha ning</p>	Teadmiseks võetud	Konkurentsiameti püstitatud küsimuse arutatakse

	<p>välja mõista halduskohtumenetluses, mitte kohtuväliselt Konkurentsiameti haldusaktiga. Erinevalt eelnõu seletuskirjas väidetust on kohtueelsete menetluskulude hüvitamine mitte isikute võrdse kohtlemise, vaid poliitilise valiku küsimus.</p> <p>Alternatiivselt tuleks kaaluda eelnõus KonkS § 78⁴⁰ lg 3 osas järgmist täiendust:</p> <p><i>(3) Menetlusaluse isiku taotlusel hüvitab riik talle vahetult konkurentsijärelevamenetlusega seotud põhjendatud menetluskulud, mis on menetlusalusel isikul tekkinud alates arvamuse ja vastuväidete ärakuulamisest, kui: [---].</i></p> <p>Konkurentsiametile teadaolevalt ei hüvita ükski teine ECN+ direktiivi üle võtnud riik selliselt menetlusalusele ettevõtjale tema tellitud õigusabi- jm menetluskulusid, mis on tekkinud menetluses enne konkurentsioiguse rikkumist tuvastava hinnangu teatavakstegemist (ehk ametlike etteheidete esitamist või (trahvi)otsuse tegemist). Erandiks on Ungari. Eesti tegi 18.01.22 päringu Euroopa konkurentsivõrgustikku ja sai 22 vastust järgmistest riikidest: Austria, Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Horvaatia, Iirimaa, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Ungari. Lisaks esitas oma sisendi Euroopa Komisjon.</p>		
--	--	--	--

5. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	<p>Eelnõu § 1 punktiga 43 soovivad Eelnõu koostajad lisada konkurentsiseadusesse § 78²³, mille lõike 2 punktiga 2 antakse Konkurentsiametile volitused läbiotsimise käigus kaasa võtta kõiki andmekandjaid, millel võib olla menetlusaluse isikuga seotud äri- ja raamatupidamisteave, mis on vajalik keelatud teo toimepanemise tuvastamiseks. Vastavalt Eelnõu seletuskirjas toodule lähtutakse eeldusest, et kogu ettevõtja äriruumides asuv teave vastab nimetatud kriteeriumile ning seega on Konkurentsiametil üldjuhul ka õigus kõik ettevõtja andmekandjad edasiseks analüüsiks kaasa võtta.</p> <p>Eelnõu § 1 punktiga 43 soovivad Eelnõu koostajad lisada konkurentsiseadusesse § 78²², mille lõike 9 kohaselt tagastatakse ära võetud teabekandjad menetlusalusele isikule, kui need ei ole enam menetluses vajalikud.</p> <p>Eelpool välja toodud sätteid lugedes on Kaubanduskoda seisukohal, et need sätted võimaldavad Konkurentsiametil hoida ettevõttele kuuluvaid andmekandjaid enda valduses kuid või isegi aastaid. Kuna Eelnõust ei nähtu sätteid, mis annaks ettevõtjale, kellelt tema andmekandjad on konfiskeeritud, kindluse selles osas, millal ta need</p>	Arvestatud	<p>Läbiotsimist võib Konkurentsiamet läbi viia vaid halduskohtu loal. Halduskohtu volitus kontrollida, kas läbiotsimine on lubatud, hõlmab endas seaduses sätestatud eelduste kontrolli uurimismeetme kui terviku kohaldamiseks ja seeläbi läbiotsimise kui terviku proportsionaalsuse kontrolli.</p> <p>§ 78²³ lõige 3 punkt 2 on täpsustatud ja sõnastatud järgmiselt: <i>Kui halduskohus on Konkurentsiametile andnud läbiotsimiseks loa, on Konkurentsiametil õigus:</i> 2) talletada või võtta pitseeritud ümbrikus kaasa läbiotsitavas kohas olevaid andmekandjaid või nende koopiaid, millel võib olla menetlusaluse isikuga seotud äri- ja raamatupidamisteave, mis on vajalik keelatud teo toimepanemise tuvastamiseks.</p> <p>Samuti on säte täiendatud punktiga 6, mille kohaselt in Konkurentsiametil õigus kohustada menetlusalust isikut läbiotsimise käigus või pärast läbiotsimist ning enne pitseeritud ümbriku avamist märkima ära käesoleva seaduse § 78²² lõikes 3 nimetatud konfidentsiaalse teabevahetuse läbiotsimiselt kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt, andes selleks mõistliku tähtaja. Isik märgib konfidentsiaalse teabevahetuse Konkurentsiameti ettenähtud korras,</p>

	<p>tagasi võiks saada ja millistel eesmärkidel Konkurentsiamet neid kasutab, on Kaubanduskoda seisukohal, et Eelnõu seab sellised ettevõtjad põhjendamatult ebasoodsasse seisu.</p>		<p>eristades märgitava teabe võimalikult täpselt ning esitades igal üksikjuhul selgituse asjaolude kohta, millega seoses ta käsitleb teabevahetust konfidentsiaalsena. Kui Konkurentsiameti ja menetlusluse isiku vahel tekib vaidlus teabevahetuse konfidentsiaalsuse üle, kaasatakse erapooletu isik eesmärgiga aidata neil leida vaidlusküsimusele lahendus.</p> <p>Eelnõu § 78¹⁴ on täiendatud punktiga 13, mis sätestab menetlusluse isiku õigust viibida juures, kui Konkurentsiamet avab pitseri käesoleva seaduse § 78²³ lõike 3 punktis 2 sätestatud korras kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt ning saada enne seda mõistliku aja jooksul võimalus punktis 4 nimetatud konfidentsiaalse teabevahetuse märkimiseks Konkurentsiameti täpsustatud korras.</p> <p>Konkurentsiametil on ka võimalus koostada täpsemate reeglite paikapanemiseks vastav halduseeskiri ning see on Konkurentsiametil Justiitsministeeriumile teadaolevalt plaanis.</p>
2	<p>Eelnõu § 1 punktiga 43 soovivad Eelnõu koostajad lisada konkurentsiseadusesse § 78²⁵, mis sätestab menetlusluse isikute ja muude isikute teabe andmise kohustuse Konkurentsiametile. Nimetatud paragrahvi lõike 1 kohaselt võib Konkurentsiamet menetlusluse isikult teabenõudega nõuda kogu kirjalikku või suulist teavet, mis on viimasele kättesaadav. Lõike 2 kohaselt ei tohi teabenõudega kohustada keelatud teo</p>	Arvestatud	<p>Seletuskirjale on lisatud täiendav põhiseaduspärasuse analüüs, mis puudutab enese mittesüüstimise privileegi.</p> <p>Eelnõu § 78²⁵ lõike 3 (endine lõige 2) on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p>

<p>toimepanemist üles tunnistama. Samas on Eelnõu seletuskirja leheküljelt 102 leitav järgnev selgitus: „Konkurentsiamet ei saa nõuda, et (menetlusalune) isik tunnistaks keelatud teo toimepanemise üles – see kehtib nii kirjalike kui ka suuliste avalduste kohta. <i>Nemo tenetur</i> põhimõte ei vabasta aga teabenõude adressaati sellest, et ta peab pädevale konkurentsiasutusele välja andma kogu eksisteeriva asjakohase teabe, isegi kui see võib teda süüstada (nt e-mail, milles kooskõlastatakse hinnad, või kalendriväljavõtte kohtumise kohta teiste keelatud teoga seotud ettevõtjatega). ECN+ direktiivi artikkel 8 nõuab selgelt, et liikmesriigid peavad tagama pädevale konkurentsiasutusele õiguse nõuda ettevõtjalt ja ettevõtjate ühenduselt välja kogu teave, mida on vaja EL-i toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamiseks.“</p> <p>Kuna Eelnõu seletuskirja kohaselt tuleb enese mittesüüstamise privileegist tulenevat õigust keelduda ennast või oma lähedasi süüstavate ütluste andmisest tõlgendada kitsalt, on keelatud küll menetlusaluseid isikuid kohustada andma otseseid tunnistusi enda ja oma lähedaste vastu, kuid siiski on neil kohustus vastata suunavatele faktiküsimustele, mis võivad viia selleni, et isik sisuliselt on ikkagi sunnitud lõpuks ennast või oma lähedasi süüstavat teavet andma. Selline olukord on aga vastuolus nii Eesti Vabariigi põhiseaduse § 23 kui ka Euroopa Kohtu praktikast tuleneva enese mittesüüstamise privileegi põhimõtetega. Ka ECN+ direktiivi artikkel 8, mis</p>		<p><i>Teabenõudega ei tohi teabenõude saajat sundida end keelatud teo toimepanemises süüdi tunnistama, samuti oma lähedast keelatud teo toimepanemises süüstama. Kui Konkurentsiamet saadab menetlusalusele isikule või mulle isikule teabenõude, märgib ta selles nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, milliste asjaolude ja faktide kohta teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja ja võimalikud sanktsioonid ebaõige või eksitava teabe esitamise eest.</i></p>
--	--	--

	käsitleb teabenõude edastamise korda, sisaldab selgitust, et teabenõuded peavad olema proportsionaalsed ning nendega ei tohi sundida teabenõude saajat end rikkumises süüdi tunnistama.		
3	<p>Loodav konkurentsijärelevamenetlus saaks Eelnõu kohaselt olema haldusmenetlus, mis samas sisaldaks endas ka teatavaid karistusõiguslikke elemente, kuivõrd konkurentsijärelevamenetlusel saaks olema ka karistav eesmärk. Seejuures ei ole selge, kas konkurentsijärelevamenetluses saaksid menetlusaluste isikute õigused olema tagatud samaväärselt nagu süüteomenetlustes ning kuidas täpselt menetlusaluste isikute õigusi tagatakse.</p> <p>Eesti Vabariigi põhiseaduse § 13 lg 2 kohaselt kaitseb seadus igaüht riigivõimu omavoli eest. Riik peab tagama, et konkurentsijärelevamenetlus, mis küll vormiliselt saab olema haldusmenetlus, kuid mille raames isikuid siiski karistatakse, oleks korraldatud selliselt, et menetlusaluste isikute õigused oleksid kaitstud samaväärselt nagu süüteomenetlustes. Eelnõu praegust sõnastust vaadates ei saa selles kindel olla, sest tekkida võivad erinevad probleemid, näiteks käesoleva arvamuse punktis 2.2 sõnastatud probleem.</p>	Teadmiseks võetud	<p>Eelnõu seletuskirjale on lisatud koondülevaade uue menetlusliigi loomise põhjustega. Samuti on lisatud analüüs enese mittesüüstamise põhimõtte kooskõlast põhiõigustega.</p> <p>Ausa kohtumenetluse põhimõte (s.o õigus täiemahulisele kohtulikule kontrollile), karistuse seaduslikkuse ja mittetagasiulatuvuse põhimõte, karistuse proportsionaalsuse põhimõte, kaitseõigus (sh õigus teabele ja võrdsed vahendid kaitseks) ning topelt karistamise keeld eelnõu kohaselt tagatud piiranguteta. Õigus heale haldusele, sh ärakuulamisõigus, riigi põhjendamiskohustus, mõistlik menetlusaeg ja õigus riigi tekitatud kahju hüvitamisele on tagatud haldusõiguse põhimõtete kohaldamise kaudu, arvestades konkurentsijärelevalve erisusi.</p>
4	Eelnõu § 1 punktiga 43 soovivad Eelnõu koostajad lisada konkurentsiseadusesse § 78 ³⁴ , milles on sätestatud trahvi määramise kord ja tingimused konkurentsijärelevamenetluses. Nimetatud sätte lõikes 2 on sätestatud avatud loetelu asjaoludest, mida tuleb trahvi ja selle suuruse kohaldamisel arvestada.	Arvestatud	<p>Eelnõu § 78³⁴ trahvi arvutamist puudutavad sätted on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p>(2) Trahvi kohaldatakse üldhinnangu põhjal, milles on arvestatud kõikide oluliste asjaoludega, sealhulgas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rikkumise raskus ja selle toimepanemise kestus; 2) rikkumise korduvus;

	<p>Kaubanduskoja hinnangul on probleemne, et kui loodava sätte lõikes 2 mainitud asjaolud on kas või formaalselt või isegi ebaõigelt trahviotsuses ära märgitud, siis rakenduvad trahvi määra suhtes haldusmenetluse seaduse § 4 ja halduskohtumenetluse seadustiku § 158 lg 3, mis räägivad haldusorgani diskretsiooniõigusest. Praktikas tähendab see, et kohtud kaotavad oma õiguse trahvimäära sisulist õigsust hinnata. Eelnõu praeguse sõnastuse tulemus on see, et kui kohus hakkab kaaluma, kas asuda ise menetlema trahvi vähendamist, siis langeb otsus väga tõenäoliselt trahvi vähendamise kahjuks, kui formaalselt on Eelnõu § 78³⁴ lg 2 loetelus märgitud asjaolud trahviotsuses väljatoodud, sest kõikide asjaolude täielik kohtulik kontroll on piiratud.</p> <p>Olukord, kus kohtul ei ole võimalik kontrollida kõiki trahvi määramisega seonduvaid asjaolusid, ei ole kohane õigusriigile ning on vastuolus ka Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga. Nimelt peab EIK kohtupraktika kohaselt olema karistava iseloomuga menetlustes trahviotsust kontrollival kohtul pädevus teostada täiemahuline kontroll vaidluse kõigis faktilistes ja õiguslikes küsimustes. Eelnõu praegusest sõnastusest kahjuks ei nähtu, et selline täiemahuline kohtulik kontroll oleks tagatud.</p>		<p>3) rikkumisega seotud kaupade või teenuste müügiväärtus; 4) raskendavad ja kergendavad asjaolud.</p> <p>(3) Raskendavad asjaolud on: 1) peale Konkurentsiameti poolt rikkumise avastamist jätkub ettevõtja või ettevõtjate ühendust samasugune või analoogne rikkumine või pannakse toime uus rikkumine; 2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus keeldub koostööst või takistab menetlustoimingute läbiviimist; 3) ettevõtja või ettevõtjate ühendust oli rikkumise eestvedaja või algataja.</p> <p>(4) Kergendavad asjaolud on: 1) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et lõpetas rikkumise kohe pärast Konkurentsiameti sekkumist. See ei kehti salastatud kartellide puhul; 2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et rikkumine on toime pandud ettevaatamatusest; 3) asjaomane ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et tema osalemine rikkumises on sisuliselt piiratud ning tõestab, et ajal, mil ta oli rikkumist kujutavate kokkulepete osaline, ta tegelikult kokkuleppeid ei täitnud, käitudes turul konkurentsi soodustavalt; 4) rikkumine oli lubatud või seda õhutati avaliku sektori poolt või õigusaktidega.</p>
--	--	--	---

			<p>(5) Trahvi kohaldamisel võib arvesse võtta ka lõikes 4 loetlemata kergendavaid asjaolusid.</p> <p>Põhimõtted on koostatud Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud suuniste (2006/C 210/02) määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta näitel. Täpsemat trahvi arvutamise meetodikat kehtestab Konkurentsiamet halduseeskirjaga.</p> <p>Sama üldpõhimõtte, et karistus peab olema proportsionaalne, mis kehtib ka kriminaal- ja väärteomenetluses seoses teiste õigusrikkumistega, kehtib ka konkurentsijärelevamenetluses.</p>
--	--	--	---

6. Tööandjate Keskkliit

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	<p>Enese mittesüüstamise privileeg.</p> <p>Eelnõuga eemalduakse kehtinud põhimõttest, et keegi ei pea aitama kaasa enda karistamisele.</p> <p>Kehtestatakse mahukas kaasaaitamiskohustus, mis on küll piiratud (st otsesõnu ennast süüdi tunnistama ei pea), kuid arvestades, et haldustrahvid on oma mõjult lähedased kriminaalkaristusele (maksimaalne trahv 10% grupi ülemaailmsest käibest) on siiski tegemist olulise põhiõiguste riivega. Sellises suuruses trahve võib määrata tänasega võrreldes oluliselt lihtsamalt ja väiksema tõendamiskoormusega.</p>	Arvestatud	<p>Seletuskirjale on lisatud täiendav põhiseaduspärasuse analüüs, mis puudutab enese mittesüüstamise privileegi.</p> <p>Eelnõu § 78²⁵ lõike 3 (endine lõige 2) on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>Teabenõudega ei tohi teabenõude saajat sundida end keelatud teo toimepanemises süüdi tunnistama, samuti oma lähedast keelatud teo toimepanemises süüstama. Kui Konkurentsiamet saadab menetlusalusele isikule või mulle isikule teabenõude, märgib ta selles nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, milliste</i></p>

			<i>asjaolude ja faktide kohta teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja ja võimalikud sanktsioonid ebaõige või eksitava teabe esitamise eest</i>
2	<p>Läbiotsimise käigus andmekandjate kaasavõtmine.</p> <p>Eelnõu kohaselt on Konkurentsiametil õigus läbiotsimise käigus võtta valimatult kaasa kõik andmekandjad, et neid siis hiljem vastavalt oma paremale äranägemisele läbi töötada.</p> <p>Haldustrahvimenetluse eesmärgiks on anda liikmesriikidele Euroopa Komisjoni menetlusele sarnasemad efektiivsed võimalused ELTL artiklite 101 ja 102 rikkumiste tuvastamiseks.</p> <p>Eelnõus on mindud sellest aga tükk maad kaugemale, st Eesti konkurentsiasutus saab oluliselt avaramad õigused, kui need on komisjonil endal, mis on vastuolus ülevõetava direktiiviga (tegemist on täisharmoniseerimise kohustusega sättega, millest kaugemale ei tohiks liikmesriik minna).</p> <p>Kuna läbiotsimised saavad toimuda nii äriruumides kui eraruumides, siis toimub ühtlasi intensiivne sekkumine ka eraisikute kodude ja vara puutumatusse ehk tegemist on põhiseadusliku probleemiga.</p>	Arvestatud	<p>Läbiotsimist võib Konkurentsiamet läbi viia vaid halduskohtu loal. Halduskohtu volitus kontrollida, kas läbiotsimine on lubatud, hõlmab endas seaduses sätestatud eelduste kontrolli uurimismeetme kui terviku kohaldamiseks ja seeläbi läbiotsimise kui terviku proportsionaalsuse kontrolli.</p> <p>§ 78²³ lõige 3 punkt 2 on täpsustatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>Kui halduskohus on Konkurentsiametile andnud läbiotsimiseks loa, on Konkurentsiametil õigus:</i></p> <p>2) talletada või võtta pitseeritud ümbrikus kaasa läbiotsitavas kohas olevaid andmekandjaid või nende koopiaid, millel võib olla menetlusalse isikuga seotud äri- ja raamatupidamisteave, mis on vajalik keelatud teo toimepanemise tuvastamiseks.</p> <p>Samuti on säte täiendatud punktiga 6, mille kohaselt in Konkurentsiametil õigus kohustada menetlusalust isikut läbiotsimise käigus või pärast läbiotsimist ning enne pitseeritud ümbriku avamist märkima ära käesoleva seaduse § 78²² lõikes 3 nimetatud konfidentsiaalse teabevahetuse läbiotsimiselt kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt, andes selleks mõistliku tähtaja. Isik märgib konfidentsiaalse teabevahetuse Konkurentsiameti ettenähtud korras, eristades märgitava teabe võimalikult täpselt ning</p>

			<p>esitades igal üksikjuhul selgituse asjaolude kohta, millega seoses ta käsitleb teabevahetust konfidentsiaalsena. Kui Konkurentsiameti ja menetlusosaluse isiku vahel tekib vaidlus teabevahetuse konfidentsiaalsuse üle, kaasatakse erapooletu isik eesmärgiga aidata neil leida vaidlusküsimusele lahendus.</p> <p>Eelnõu § 78¹⁴ on täiendatud punktiga 13, mis sätestab menetlusosaluse isiku õigust viibida juures, kui Konkurentsiamet avab pitseri käesoleva seaduse § 78²³ lõike 3 punktis 2 sätestatud korras kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt ning saada enne seda mõistliku aja jooksul võimalus punktis 4 nimetatud konfidentsiaalse teabevahetuse märkimiseks Konkurentsiameti täpsustatud korras.</p> <p>Konkurentsiametil on ka võimalus koostada täpsemate reeglite paikanemiseks vastav halduseeskiri ning see on Konkurentsiametil Justiitsministeeriumile teadaolevalt plaanis.</p>
3	<p>Trahvid.</p> <p>Trahvide suurus on täiesti prognoosimatu, kuna eelnõu annab üksnes ülempiiri. Puudub õigusselgus, kuidas trahve määratakse ning seetõttu sõltuvad trahvid suuresti ametnike suvast. Ühtlasi ei ole võimalik nii teostada ka kohtulikku kontrolli trahvide suuruse üle.</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu § 78³⁴ trahvi arvutamist puudutavad sätted on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p>(2) Trahvi kohaldatakse üldhinnangu põhjal, milles on arvestatud kõikide oluliste asjaoludega, sealhulgas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rikkumise raskus ja selle toimepanemise kestus; 2) rikkumise korduvus; 3) rikkumisega seotud kaupade või teenuste müügiäärtus; 4) raskendavad ja kergendavad asjaolud.

		<p>(3) Raskendavad asjaolud on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) peale Konkurentsiameti poolt rikkumise avastamist jätkub ettevõtja või ettevõtjate ühendust samasugune või analoogne rikkumine või pannakse toime uus rikkumine; 2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus keeldub koostööst või takistab menetlustoimingute läbiviimist; 3) ettevõtja või ettevõtjate ühendust oli rikkumise eestvedaja või algataja. <p>(4) Kergendavad asjaolud on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et lõpetas rikkumise kohe pärast Konkurentsiameti sekkumist. See ei kehti salastatud kartellide puhul; 2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et rikkumine on toime pandud ettevaatamatusest; 3) asjaomane ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et tema osalemine rikkumises on sisuliselt piiratud ning tõestab, et ajal, mil ta oli rikkumist kujutavate kokkulepete osaline, ta tegelikult kokkuleppeid ei täitnud, käitudes turul konkurentsi soodustavalt; 4) rikkumine oli lubatud või seda õhutati avaliku sektori poolt või õigusaktidega. <p>(5) Trahvi kohaldamisel võib arvesse võtta ka lõikes 4 loetlemata kergendavaid asjaolusid.</p> <p>Põhimõtted on koostatud Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud suuniste (2006/C 210/02) määruse (EÜ) nr</p>
--	--	---

			<p>1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta näitel. Täpsemat trahvi arvutamise metoodikat kehtestab Konkurentsiamet halduseeskirjaga.</p> <p>Sama üldpõhimõtte, et karistus peab olema proportsionaalne, mis kehtib ka kriminaal- ja väärteomenetluses seoses teiste õigusrikkumistega, kehtib ka konkurentsijärelevamenetluses.</p>
--	--	--	---

7. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	<p>Andmekandjate kaasavõtmise piiritlemine</p> <p>Eelnõukohane § 78²³ lg 2 p 2 lubab Konkurentsiametil (kui on saanud halduskohtult läbiotsimiseks loa) talletada või kaasa võtta läbiotsitavas kohas olevaid andmekandjaid, millel võib olla menetlusalse isikuga seotud äri- ja raamatupidamisteave, mis on vajalik keelatud teo toimepanemise tuvastamiseks. Hetkel on ameti õigus sõnastatud väga laialt ning vajab piiritlemist. Sisuliselt võib amet kaasa võtta kõik ettevõtja äriruumides asuvad andmekandjad (arvutid, telefonid jm) ning tagastada need väga pika aja järel. <u>MKM-i hinnangul vajab andmekandjate kaasavõtmine täiendavat piiritlemist selliselt, et menetlejal ei oleks võimalik vastavat õigust pahauskvalt ära kasutada, st muu hulgas võtta andmekandjad kaasa siis, kui asjakohasem oleks andmetega tutvuda kohapeal või teha neist koopia, samuti, et menetleja ei saaks hoida andmekandjaid põhjendamatult kaua enda käes jmt.</u></p>	Arvestatud	<p>Läbiotsimist võib Konkurentsiamet läbi viia vaid halduskohtu loa. Halduskohtu volitus kontrollida, kas läbiotsimine on lubatud, hõlmab endas seaduses sätestatud eelduste kontrolli uurimismeetme kui terviku kohaldamiseks ja seeläbi läbiotsimise kui terviku proportsionaalsuse kontrolli.</p> <p>§ 78²³ lõige 3 punkt 2 on täpsustatud ja sõnastatud järgmiselt:</p> <p><i>Kui halduskohus on Konkurentsiametile andnud läbiotsimiseks loa, on Konkurentsiametil õigus:</i></p> <p>2) talletada või võtta pitseeritud ümbrikus kaasa läbiotsitavas kohas olevaid andmekandjaid või nende koopiaid, millel võib olla menetlusalse isikuga seotud äri- ja raamatupidamisteave, mis on vajalik keelatud teo toimepanemise tuvastamiseks.</p>

	<p>Piiritlemist on vaja, et vältida menetlusluse isiku majandustegevuse põhjendamatu (sh liiga pikka) halvamist.</p>		<p>Samuti on säte täiendatud punktiga 6, mille kohaselt in Konkurentsiametil õigus kohustada menetluslust isikut läbiotsimise käigus või pärast läbiotsimist ning enne pitseeritud ümbriku avamist märkima ära käesoleva seaduse § 78²² lõikes 3 nimetatud konfidentsiaalse teabevahetuse läbiotsimiselt kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt, andes selleks mõistliku tähtaja. Isik märgib konfidentsiaalse teabevahetuse Konkurentsiameti ettenähtud korras, eristades märgitava teabe võimalikult täpselt ning esitades igal üksikjuhul selgituse asjaolude kohta, millega seoses ta käsitleb teabevahetust konfidentsiaalsena. Kui Konkurentsiameti ja menetlusluse isiku vahel tekib vaidlus teabevahetuse konfidentsiaalsuse üle, kaasatakse erapooletu isik eesmärgiga aidata neil leida vaidlusküsimusele lahendus.</p> <p>Eelnõu § 78¹⁴ on täiendatud punktiga 13, mis sätestab menetlusluse isiku õigust viibida juures, kui Konkurentsiamet avab pitseri käesoleva seaduse § 78²³ lõike 3 punktis 2 sätestatud korras kaasa võetud või kopeeritud andmekandjalt ning saada enne seda mõistliku aja jooksul võimalus punktis 4 nimetatud konfidentsiaalse teabevahetuse märkimiseks Konkurentsiameti täpsustatud korras.</p> <p>Konkurentsiametil on ka võimalus koostada täpsemate reeglite paikapanemiseks vastav halduseeskiri ning see</p>
--	--	--	--

			on Konkurentsiametil Justiitsministeeriumile teadaolevalt plaanis.
2	<p>Advokaadibüroo läbiotsimise võimalus</p> <p>Eelnõu § 78²³ lg 3 punktis 2 on mainitud advokaadibüroosid ning advokaadi kaasamist, kuid ei ole lõpuni selge, <u>kas eelnõu kohaselt saab Konkurentsiamet advokaadibürood läbi otsida olukorras, kus advokaati või bürood ennast ei kahtlustata konkurentsioiguse rikkumise toimepanemises.</u> Juhul, kui saab läbi otsida, siis tuleks täiendavalt selgitada, kuidas on seejuures kaitstud isiku õigus kohasele kaitsesele.</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu § 78²³ on täiendatud lõikega 2 järgmises sõnastuses:</p> <p><i>Konkurentsiamet võib halduskohtu eelneval loal teha läbiotsimise advokaadi valduses. Advokaadi valduse läbiotsimist ei või toimetada advokaadi kutsesaladust sisaldavate andmete äravõtmise eesmärgil, välja arvatud siis, kui advokaati, advokaadibüroo töötajat või advokatuuri töötajat kahtlustatakse keelatud teo toimepanemises ning on alust arvata, et kutsesaladust sisaldavad andmed on seotud konkurentsijärelevamenetlusega. Advokaadi valduse läbiotsimisele kohaldatakse kriminaalmenetluse seadustikus advokaadi valduse läbiotsimise kohta sätestatud käesolevas lõikes sätestatud eranditega.</i></p> <p>Erinevalt AdvS § 43 lõikest 5, tuleb luba advokaadibüroo läbiotsimiseks taotleda halduskohtult, sest see on konkurentsijärelevamenetluses pädev kohus.</p>
3	<p>Enese mittesüüstamine</p> <p>Eelnõukohane § 78²⁵ lg 1 näeb ette, et Konkurentsiamet võib menetlusaluselt isikult teabenõudega nõuda kogu kirjalikku või suulist teavet, mis on viimasele kättesaadav. Lõige 2 sätestab, et teabenõudega ei tohi kohustada keelatud teo toimepanemist üles tunnistama. <u>Vajab täpsustamist, kas amet võib seejuures nõuda ülestunnistusele</u></p>	Arvestatud	<p>Seletuskirjale on lisatud täiendav põhiseaduspärasuse analüüs, mis puudutab enese mittesüüstamise privileegi.</p> <p>Eelnõu § 78²⁵ lõike 3 (endine lõige 2) on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt:</p>

	<u>suunavat teavet ning juhul, kui võib, siis kas see on kooskõlas ülevõetava direktiivi sättega ning sätte eesmärgiga.</u>		<i>Teabenõudega ei tohi teabenõude saajat sundida end keelatud teo toimepanemises süüdi tunnistama, samuti oma lähedast keelatud teo toimepanemises süüstama. Kui Konkurentsiamet saadab menetlusalusele isikule või mulle isikule teabenõude, märgib ta selles nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, milliste asjaolude ja faktide kohta teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtsuse ja võimalikud sanktsioonid ebaõige või eksitava teabe esitamise eest</i>
4	Trahvisumma suuruse määramise kord Eelnõukohane § 78 ³⁴ lõige 2 ütleb, mida tuleb trahvi suuruse määramisel arvesse võtta: 1) rikkumise raskust ja selle toimepanemise kestust; 2) rikkumise korduvust; 3) kergendavaid asjaolusid. Kavandatav säte on üldsõnaline ning see, millised on kergendavad asjaolud, jääb Konkurentsiameti sisustada. <u>Leiame, et potentsiaalse trahvi suuruse ja regulatsiooni ettenähtavuse ning selguse huvides tuleks tuua vähemalt seletuskirjas välja mõned näited kergendavatest asjaoludest, mis võivad trahvi suurust mõjutada.</u>	Arvestatud	Eelnõu § 78 ³⁴ trahvi arvutamist puudutavad sätted on täiendatud ja sõnastatud järgmiselt: (2) Trahvi kohaldatakse üldhinnangu põhjal, milles on arvestatud kõikide oluliste asjaoludega, sealhulgas: 1) rikkumise raskus ja selle toimepanemise kestus; 2) rikkumise korduvus; 3) rikkumisega seotud kaupade või teenuste müügiväärtus; 4) raskendavad ja kergendavad asjaolud. (3) Raskendavad asjaolud on: 1) peale Konkurentsiameti poolt rikkumise avastamist jätkub ettevõtja või ettevõtjate ühendust samasugune või analoogne rikkumine või pannakse toime uus rikkumine; 2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus keeldub koostööst või takistab menetlustoimingute läbiviimist; 3) ettevõtja või ettevõtjate ühendust oli rikkumise eestvedaja või algataja. (4) Kergendavad asjaolud on:

		<p>1) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et lõpetas rikkumise kohe pärast Konkurentsiameti sekkumist. See ei kehti salastatud kartellide puhul;</p> <p>2) ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et rikkumine on toime pandud ettevaatamusest;</p> <p>3) asjaomane ettevõtja või ettevõtjate ühendus esitab tõendid selle kohta, et tema osalemine rikkumises on sisuliselt piiratud ning tõestab, et ajal, mil ta oli rikkumist kujutavate kokkulepete osaline, ta tegelikult kokkuleppeid ei täitnud, käitudes turul konkurentsi soodustavalt;</p> <p>4) rikkumine oli lubatud või seda õhutati avaliku sektori poolt või õigusaktidega.</p> <p>(5) Trahvi kohaldamisel võib arvesse võtta ka lõikes 4 loetlemata kergendavaid asjaolusid.</p> <p>Põhimõtted on koostatud Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud suuniste (2006/C 210/02) määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta näitel. Täpsemat trahvi arvutamise meetodikat kehtestab Konkurentsiamet halduseeskirjaga.</p> <p>Sama üldpõhimõtte, et karistus peab olema proportsionaalne, mis kehtib ka kriminaal- ja väärteomenetluses seoses teiste õigusrikkumistega, kehtib ka konkurentsijärelevamenetluses.</p>
--	--	--

8. Rahandusministeerium

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	<p>Konkurentsiseaduse § 2 lõike 1 ja sellega seondult RHS § 4 punkti 4 kohaselt muudetakse ettevõtja mõistet selliselt, et selle sisustamine ei toimu mitte isikupõhiselt, vaid funktsionaalselt. Riigihanke menetluses kasutatakse aga ettevõtja mõistet jätkuvalt isikupõhisest sisustamisest lähtuvalt. Nii teeb seda riigihanke direktiiv 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punkt 10 ja samamoodi teised riigihanke direktiivid.</p> <p>Seega teeme ettepaneku muuta eelnõu § 10, millega muudetakse riigihangete seaduse § 4 punkti 4 ja sõnastada see järgmiselt:</p> <p>„4) ettevõtja on äriühing, füüsilisest isikust ettevõtja või muu majandus- või kutsetegevuses osalev isik või juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus või ettevõtja huvides tegutsev isik või riik, kohaliku omavalitsuse üksus, avalik-õiguslik juriidiline isik või muu haldusülesandeid täitev isik, kes osaleb kaubaturul.“.</p>	Arvestatud	Eelnõu on riigihangete seaduse muutmise osas sõnastatud vastavalt Rahandusministeeriumi ettepanekule.
2	<p>Eelnõu § 78⁴⁰ lõike 3 kohaselt nähakse ette konkurentsijärelevamenetlusega seotud põhjendatud menetluskulude hüvitamine riigi poolt. Esmalt peame vajalikuks nimetatud sätte täiendamist, et selles oleks selgelt loetletud menetluskulude liigid, milliseid riik hüvitab. Teiseks, eelnõus ei ole sätestatud, kes on see asutus, kelle kaudu riik kulud hüvitab. Seda ei ole käsitletud ka seletuskirja sisu ja võrdleva analüüsi osas, seaduse mõjude osas ega ka mitte seaduse rakendamise seotud riigi tegevuste, eeldatavate kulude ja tulude osas. Seletuskirjas on</p>	Osaliselt arvestatud	Eelnõus on täpsustatud § 78 ⁴⁰ lõiget 3 ning sättesse toodud viited hüvitatavate menetluskulude liikidele. SK täpsustatud.

	<p>vihjatud, et kulude hüvitamine võiks käia sarnaselt süüteomenetluses tekkivate kulude hüvitamisele. Märkime, et süüteomenetluses tekkivaid menetluskulusid hüvitavad tänasel päeval erinevad asutused. Rahandusministeerium hüvitab väärteo- ja kriminaalmenetluses valitud kaitsjale või esindajale makstud kulusid. Leiame, et seletuskirjas toodud vihjetest ei piisa asutustele kohustuste panemiseks. Kuivõrd eelnõus ja seletuskirjas ei märgita, kes on need asutused, kes menetluskulusid hüvitama hakkavad, siis jääb ka ebaselgeks, kas kohustustega seonduv on eelnevalt erinevate asutustega läbi räägitud ja vastavad kokkulepped sõlmitud. Täiendavate ülesannete täitmine eeldab ju ka täiendava töökoormusega arvestamist ning asutustele kulude katmiseks vahendite ette nägemist. Kui hüvitamise ülesannet kavandatakse Rahandusministeeriumile, siis Rahandusministeeriumiga selliseid läbirääkimisi peetud ei ole, mistõttu ei saa täiendavate ülesannete lisandumisega ka nõustuda.</p>		
3	<p>Ebaselgeks jääb ka seletuskirja lk 189 lause: „Kehtiva menetluskorra kohaselt on riigieelarves ette nähtud vahendid KarS § 400 alusel riigilt väljamõistetavate menetluskulude hüvitamiseks süüteomenetluses.“ KarS § 400 sätestab karistused konkurentsialaste süütegude eest, mitte aluseid riigilt väljamõistetavate menetluskulude hüvitamiseks.</p>	Arvestatud	Seletuskirja on täpsustatud.

9. Siseministerium

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
1	Siseministerium juhhib tähelepanu, et eelnõu § 1 punktis 43 esitatud konkurentsiseaduse (edaspidi <i>KonkS</i>) § 78 ²⁹ lõiked 2 ja 3 reguleerivad konkurentsijärelevameetmeid ja nende kohaldamist ning ei ole meie hinnangul seotud konkurentsijäreleva lõpetamisega. Teeme ettepaneku laiendada sätte pealkirja ja viia see kooskõlla sätte sisuga või leida nimetatud sätetele sisust lähtuvalt sobivam koht.	Osaliselt arvestatud	Eelnõu § 78 ²⁹ lõige 2 loetleb deklaratiivselt kõik konkurentsijärelevameetmed – selguse huvides on säte uueks asukohaks 78 ¹³ lõike 4, kus konkurentsijärelevameetmeid esimest korda mainitakse. Eelnõu § 78 ²⁹ lõike 3 mõte on selles, et kinnitada, et Konkurentsiametil ei või teha samas menetluses mitu otsust erinevate konkurentsijärelevameetmete kohaldamiseks, vaid kõik kõik meetmed peavad sisalduma samas otsused. Antud sätte sisu ega asukohta muutmise ei ole seega põhjendatud.
2	Eelnõu § 1 punktis 43 esitatud KonkS-i § 78 ²⁹ lõige 4 käsitleb tõendamist konkurentsijärelevamenetluses. Siseministeriumi hinnangul on eelnõukohases KonkS-i § 78 ²⁹ lõikes 4 sätestatud juba kaetud KonkS-i § 78 ²⁸ lõikega 2. Juhul kui eraldiseisev säte on siiski vajalik, peaks see olema sätestatud KonkS-is rikkumise tõendamist puudutavas osas.	Mittearvestatud	§ 78 ²⁹ lõige 4 on tihedalt seotud sama paragrahvi lõike 3 rakendamisega ning seetõttu ei saa neid sätteid lahutada.
3	Teeme ettepaneku asendada eelnõu § 1 punktis 43 esitatud KonkS-i § 78 ³⁴ lõikes 7 sõna „päeval“ sõnaga „päevaks“. Eelnõu sõnatuse kohaselt saaks trahvi tasuda ainult konkreetsel päeval, mida ei ole ilmselt silmas peetud ning mis tekitaks trahvi tasujale segadust.	Arvestatud	Eelnõu § 78 ³⁴ lõike 7 on muudetud ja sõnastatud järgmiselt: „Kui trahvi ei maksta <i>hiljemalt</i> selle täidetavaks muutmise <i>päeval</i> , võib Konkurentsiamet anda trahvi maksmise kohustuse sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Haldusakt, millega kohustatakse trahvi maksuma, on täitedokument täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 21 tähenduses. Täitedokumendile lisab kinnituse otsuse

			täidetavuse kohta Konkurentsiamet.“ (vastavalt tsiviilseadustiku üldosa seadustiku kommentaaridele).
4	Eelnõu seletuskirja leheküljel 32 on selgitatud, et: „juhul kui PPA muu ametnik kui politseiametnik kaasatakse menetlusse muul eesmärgil kui läbiotsimise kohaldamiseks, toimub see halduskoostöö seaduses sätestatu kohaselt ja sellisel juhul kohalduvad nn teist haldusorganit puudutavad sätted.“. Juhime tähelepanu, et eelnõukohase KonkS-i §78 ²² lõike 6 punkti 1 alusel võib olla kaasatavaks ka Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi PPA) kriminalist, kes on politseiametnik. Seetõttu on seletuskirja sõnastus „PPA muu ametnik kui politseiametnik“ eksitav ja erinevalt eelnõus toodust loob arusaama nagu ei saaks politseiametnikku kaasata uurimismeetme kohaldamiseks muul eesmärgil, kui läbiotsimiseks.	Arvestatud	Põhjus, miks teise haldusorgani kaasamise kõrval on kõnesolevas sättes eraldiseisvalt välja toodud politseiametnikud (sh kriminalistid), seisneb selles, et eelnõukohane seadus sätestab KonkS §-s 78 ⁴³ erikorra menetlusalaselt koostööks politseiga läbiotsimise kui uurimismeetme eesmärgipäraseks kohaldamiseks. Juhul kui PPA muu ametnik kui politseiametnik kaasatakse menetlusse muul eesmärgil kui läbiotsimise kohaldamiseks, toimub see halduskoostöö seaduses sätestatu kohaselt ja sellisel juhul kohalduvad nn teist haldusorganit puudutavad sätted.
5	Teeme ettepaneku seletuskirja leheküljel 96 toodud KonkS-i § 78 ²³ lõike 2 punkti 5 selgitust muuta ja sõnastada see järgmiselt: „Kõnesolevas punktis nimetatud kohale ilmumiseks kohustamine telefoni või muu tehnilise sidevahendi kaudu on alternatiivne meede sellele, et läbiotsimist valmistatakse ette isikute sideandmete abil positsioneerimisega.“. Leiame, et seletuskirja sõnastust on vaja täiendada, kuna eelnõus peetakse kohale kutsumise viisina võimalikuks telefoni või muud tehnilist sidevahendit.	Arvestatud	Seletuskirja on vastavas osas täpsustatud.

10. Riigikohus

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaarisid
1	Seoses eelnõu praeguses variandis kavandatud KonkS § 78 ³⁵ lg-s 3 ette nähtud halduskohtu volitusega trahvi vähendada tuleb märkida, et sellest ei ilmne üheselt, kas vähendatud trahvi korral on täitedokument kohtuotsus või tähendab see üksnes Konkurentsiameti haldusakti osalist tühistamist. Kuigi seletuskirjas on toodud, et tegemist on haldusakti osalise tühistamisega HKMS § 5 lg 1 p 1 tähenduses, võib eelnõu sättest jääda mulje, et kohus määrab ise kohtuotsuse resolutsioonis trahvisumma, mitte ei tühista osaliselt haldusaktiga määratud trahvi. Selgus selles küsimuses oleks vajalik, et vältida tehnilise iseloomuga vaidlusi trahvi sundtäitmisel.	Arvestatud	Eelnõu §78 ³⁵ lõike 3 on täpsustatud ja sõnastatud järgmiselt: <i>„Kohtul on õigus hinnata trahvi otstarbekust ja õigus Konkurentsiameti haldusakti osalise tühistamisega trahvi vähendada.“.</i>

11. Tartu Ülikooli õigusteaduskond Tallinnas

Jrk nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaarisid
1	Arutluse all olevas eelnõus on planeeritud raskete karistusliku iseloomuga vahendite rakendamine haldustrahvimenetluses. Eesti õiguskorras ei ole selline menetlus selgelt välja kujunenud. Seetõttu pole selge, kuidas oleksid tagatud Euroopa inimõiguste konventsiooni õiglase menetluse nõuded, mis vastavalt Engeli kriteeriumitele peaksid olema järgitud ka selles menetluses. Praegu on viide nende nõuete tagamisele kirjas ainult eelnõu seletuskirjas, aga see ei ole kindlasti mitte piisav – olulised menetluslikud õigused peavad olema sätestatud seaduse tekstis.	Teadmiseks võetud	Lisaks seletuskirjas juba leiduvatele selgitustele on seletuskirjale eraldi lisatud uue menetluse loomise põhjuste kohta käiv ülevaatlik dokument ning liikmesriikide võrdlustabel ECN+ ülevõtmisel valitud menetlusliigi kohta.

<p>Eelnõus on jäetud arvestamata, et direktiivi (EL) 2019/1 ülevõtmine on märksa vähem probleeme tekitav väärteomenetluse kaudu, kus vastavad menetluslikud garantiid on juba olemas. Sellele on TÜ õigusteadlased korduvalt ministeeriumi tähelepanu juhtinud, sh nii Soo, Lott ja Kangur koostatud analüüsis „Euroopa Liidu õiguses sätestatud halduskaristuste kohaldamine Eesti õiguses” kui ka nt 7. veebruaril 2022 ministeeriumile saadetud arvamuses.</p> <p>Nüüdseks on Eestis väärteomenetlus kohandatud EL haldustrahvide ülevõtmisele sobivaks. 1. novembrist 2023 jõustub KarS-i redaktsioon, mis koos 1. novembril 2023 jõustuva VTMS-i ja TMS-i ning 1. mail 2023 jõustunud KrMS-i redaktsiooniga teeb võimalikuks direktiiviga (EL) 2019/1 ette nähtud karistuste kohaldamise väärteomenetluse kaudu. Sõlmprobleemid – trahvisuurused, juriidilise isiku vastutus, aegumistähtajad jm, mis olid senini takistuseks EL halduskaristuste ülevõtmisel väärteokaristustena, on nüüdseks lahendatud. Seega teevad eespool viidatud muudatused võimalikuks haldustrahve ette nägevate direktiivide ülevõtmise väärteomenetluse kaudu. Arutluse all oleva eelnõuga tekiks haldustrahvimenetlus ainult direktiivi (EL) 2019/1 ülevõtmiseks.</p> <p>Konkurentsialaste rikkumiste jaoks eraldi menetluse loomine on ebamõistlik ning võib tahtmatult kaasa tuua soovimatuid arengusuundi tulevikus. On ebakohane ja ebaökoonomne hakata kasutama</p>		
--	--	--

<p>samasuguste karistusliku iseloomuga vahendite kohaldamiseks ühtedel juhtudel väärteomenetlust ning teistel juhtudel haldustrahvimenetlust, milles peaks olema tagatud täpselt sama laialdased menetluslikud garantiid nagu väärteomenetluses. Nende menetluslike garantiide väljatöötamine haldustrahvimenetluse jaoks tähendaks suurt täiendavat ressursside kulu, mida on kahtlematult võimalik ja vaja kasutada teiste oluliste eesmärkide saavutamiseks. Lisaks, ühe valdkonna jaoks n-ö erandi tegemine annab vaieldamatult ka teiste valdkondade esindajatele aluse oma valdkonna eripäradele apelleerides nõuda väärteomenetluse asemel haldustrahvimenetluse seadustamist. Selline lumepalliefekt võib viia väärteomenetluse marginaliseerumiseni ning massiliselt isikutele raskete karistuste kohaldamiseni väljaspool süüteomenetlust, mis oleks karistuste iseloomu arvestades palju kohasem.</p> <p>Palun eeltoodud arvamust eelnõu edasisel koostamisel arvestada.</p>		
---	--	--